

pač pa je armadno vrhovno poveljstvo dovolilo 50.000 K za ustanove nadarjenim dečkom, ki bi želeli iti študirat na kako srednjo šolo v monarhiji. — Za albansko prebivalstvo so se ustanovile ljudske šole z albanskim učnim jezikom, ki je bil pod črnogorsko vlado prepovedan; albanske šole so doslej v okrožju Podgorica, Bar, Peč (Ipek), Kolašin in Plevlje. Črnogorska mladina kaže veliko vneme in pridnosti v šoli.

— **Novi vodja Starčevičeve stranke prava.** Takoj po pokopu dr. Mile Starčeviča so mu izvolili naslednika. Izvoljen je istrski državni poslanec dr. Matko Laginja. Stranka bo v tesni zvezi s Slovenci.

Književnost.

Mladinski list Zvonček prinaša v 3. številki letošnjega letnika to-le zanimivo vsebino: Jos. Vandot: Bojanček in sreča. (Pesem.) Cene: Ivček — priliznjček. (Pesem.) Jan Reginov: Legenda o morju. (S sliko.) Fran Zgur: Kos svat. — Ciganska. (Pesmi.) Dr. Ivo Sorli: Bob in Tedi, dva neugnana. (Konec.) Fr. Rojec: Na razpotju. Enodejanka s petjem. (Dalje.) Ponk in zabava. Kotiček gospoda Doropoljskega. Letos je za »Zvonček«, za ta res lep mladinski list mnogo zanimanja v slovenski javnosti. Oglasilo se je izredno mnogo novih naročnikov. Ni se zavzelo zanj samo slovensko učiteljstvo, prav pridno se oglašajo tudi starši naše dece. Izmed učiteljstva moramo pohvalno omeniti tovarišico Marijo Pfeifer, učiteljico na slov. šoli sv. C. in M. v Kopru, tovariša Alojzija Froma, učitelja pri Sv. Lenartu v Slov. gor., in tovariša K. Široka, učitelja v Trstu ter njegovega brata v Bazovici; vsi ti so pridobili letos Zvončku 25 novih naročnikov. Čast! — Na mnoga vprašanja, če ima upravnništvo Zvončka še v zalogi lanski letnik Zvončka, v katerem je začel izhajati dr. Ivo Šorlijev spis: »Bob in Tedi, dva neugnana«, izjavljamo, da je še toliko izvodov lanskega letnika v zalogi, da lahko postreže slehernemu naročniku. Izvedeli smo tudi, da preskrbi »Zaveza« ponatisk tega zanimivega spisa, ko nastanejo redni časi, in ga izda kot IV. zvezek »Legove knjižnice za mladino«.

Alojzij Res: »Ob Soči.« Druga izdaja. (Trst, 1917. Založila knjigarna J. Štoka. 8°, str. 36. Cena 60 vin.) Mala knjižica roma v drugič med naše ljudstvo, pomnožena in obogatena z novo črtico »K Adriji«. Vsa slovenska resna kritika je rada priznala delu pomen, ki ga ima kljub skromnemu obsegu. Z gorko, nežno ljubeznijo do domovine pisane črtice so našle toliko prijateljev, da je prvi natisk (3000 izvodov) v komaj treh mesecih pošel, in malo je slovenskih literarnih del, ki bi v tako kratkem času zahtevale drugo izdajo, kakor jo zahteva Resova »Ob Soči«. Pisatelj je podal v fini obliki občutkov in vtiskov utrinke slovenskega trpljenja, ki ga je rodila vojna na našem jugu ob Soči, in tako je postalo delo, iz časa za čas rojeno, dokument naše dobe, ki ga človek vzljubi, vzljubi tembolj, ker govori o njegovem lastnem trpljenju in lastni bolesi, ki se zrcali in gori s silnejšo močjo v pisateljevi duši. Toda ne-le moralni vspah, tudi gmotni je povsem razveseljiv: čiste dohodke prve izdaje v znesku 250 K, katerim je priložil založnik iz lastnega še 50 K, je prejela »Posredovalnica za goriške begunce« v Ljubljani. Da založništvo ustreže vedno novim naročbam, je vključil izrednim razmeram izdalo drugi natisk še v lepši obliki kot prvi,

in prepričani smo, da najde Resovo delo ljubezni in odmeva v naši domovini, ki ga zasluži.

»Popotnik« pedagoški in znanstven list. Letnik XXXVII. 1916. Uredila M. J. Nerat in Pavel Flerè. — Ljubljana. — Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«. Natisnila »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. — Sicer velja v resnici latinska prislovice »inter arma silent...« v teh težkih časih, odkar divja vojna furja po »razsvetljenem« človeškem razoru v splošnem, za vso lepo vednost, posebno za slovensko slovstvo. Toda z nekakim zadovoljstvom moramo konstatirati, da se je naš »Popotnik« srečno ognil zlih posledic te prislovice. Po obsegu se je pač nekoliko zmanjšal in pa po številu mesečnih sešitkov — mesto 12 samo 6 števil, a toliko bolj se je okreplil po tehtnosti, zanimivosti in raznovrstnosti svoje vsebine, tako da ga smemo smelo primerjati z vsako tujejezično pedagoško revijo širne Avstrije ali pa sosedne Nemčije. In to moramo tem bolj povdarjati, če podčrtujemo, da sodelujejo vsi sotrudniki brez izjeme pri »Popotniku« iz zgolj prostega navdušenja za dobro stvar — so pravi pravcati »zastojkarji«. — Kar se same vsebine tiče, pomeni ravno letnik 1916, t. j. XXXVII. letnik velik korak naprej v slovenski pedagoški literaturi. Prvenstvo med članki vsekakor zasluži jako informativen članek marljivega sotrudnika Pavla Flereta »O bodoči vzgoji«, ki obsega »poleg obsežnih načelnih zahtev tudi obširne detajlirane, ki obravnavajo prakt. reformo vzgoje in pouka.«*) Upajmo, da nam letos tovariš P. Flerè poda tudi kritično stran te reforme. Vsakomur, kdor se zanima za reformo ljudskošolskega pouka v prvi vrsti in potem tudi ostalega šolstva, priporočamo v ponovno branje tega članka, kakor tudi v temeljito študiranje, kajti to vprašanje je tako važno, pa tudi tako pereče, da moramo i mi slovenski učitelji biti prav čuječi, ker drugače nas zna takorekoč čez noč zalotiti nepripravljene, da pojde preko nas, da se reši brez nas, v našo kakor tudi našega naroda škodo. Kot nekakšna popolnila tega članka smatramo vsekakor članka »Iztrgani listi o novodobni šoli« Fr. Kranjca in pa »Popotopna ljudska vzgoja« J. Gradnika. Podpišemo z obema rokama, kar navaja tov. J. Gradnik: »Če nam bo mogoče izvršiti le nekoliko vseh načrtov, nas sme to dejstvo navdajati z drugimi nadami. Toda ako še tega sedaj nismo zmožni, se bo jutri razbesnel nad nami še sedemkrat hujši vihar, ki bo kulturo in njene zaklade razpršil na vse vetrove.«* (Podčrtal jaz.) Preobširni bi postali, če bi hoteli vse članke obsežneje premotrivati. Povdarjati moramo, da smo z nekako slastjo prebirali že pobledele fragmente našega otca »Pater Hipolit in njegov Orbis pictus« ter težko pričakovali vsako nadaljevanje, kajti vedeli smo, da nam dr. Iv. Lah poda vselej nekaj dovršenega in upajmo, da nam podari dr. Iv. Lah celotno razpravo. Uredništvu moremo le čestitati, da je pričelo priobčevati take članke. Dobro delo bo storil tudi tisti zgodovinopisec, kdor nas bo seznanil natančneje z maloznanim šolskim reformatorjem Kumerdejem ali pa Špendavom. — **H sklepu še dve tri besede. Popolnoma odobravamo, da urednika nista sprejela v letošnji letnik nobene učne slike, ker teh imamo že itak preveč. Ravnotako pa stojimo odločno na stališču, da ostan »Popotnik« to, kar je bil dosedaj, t. j. »pedagoški in znanstven list«, last »Zaveze«. — Boj, ki smo ga bojevali toliko let, da se je povspel »Popotnik« na**

*) Str. 238. »Pop.« 1916. — Str. 228. »Pop.« 1916.

to višino, kakor je sedaj, mora imeti trajen uspeh. In v to pomozi učiteljstvo.

—ga.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

**Pristopajte kot člani
k „Rdečemu križu!“**

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1916 K 55,000.000—
hipotečnih in občinskih posojil „ 30,600.000—
rezervnega zaklada „ 1,500.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5¼% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma ¾% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Velesenj. učiteljstvo opozarjamo na zbirko pesmi,
ki so izšle v »Učiteljski tiskarni«. To je lepa Engelbert
Ganglova knjiga

„Moje obzorje“,

ki se dobiva po vseh knjigarnah kakor tudi v »Učiteljski tiskarni«. Cena lično vezani knjigi je 3 K. Po pošti 20 h več.

Naj bi ne bilo učiteljice in ne učitelja, ki bi ne imel
v svoji knjižnici te lepe knjige.

**Ali ste že pridobili mladinskemu listu
„Zvonček“ novega naročnika?**

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo Frančiškanska ulica šte. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštno tiskovine za šol. uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. — V zalogi vedno: K. Wider, „MOJE PRVO BERILO“.